

Stalino KELIU

LKP(b) KUPIŠKIO APSKRITIES KOMITETO IR
KUPIŠKIO APSKRITIES VYKDOMOJO KOMITETO ORGANAS

Bina 3-ji metal | 1948 m. birželio 8 d. | Kaina 20 kp
№ 47 (102)

Baigti su atsilikimu pieno paruošose

Privalomieji pieno pristatymai valstybei dabartiniu metu užima ypatingai svarbią vietą ūkinėje kampanijoje. Šios svarbios prievolės sava laikis atlikimas yra vienas iš pagrindinių pareigų darbo valstiečiams. Reikia konstatuoti, kad daugelis apskrities darbo valstiečių teisingai suprato to uždavinio svarbą ir ne tik laiku pristato nustatytus kiekius pieno, bet žymiai ir viršija. Eilė apskrities darbo valstiečių jau vykdo 1948 metų antrojo pusmečio pieno paruošimo planą, o dalis jau state 1949 metų sąskaiton. Šių pirmųjų valstiečių pavyzdžiai rodo kylančią valstiečių sąmoningumą. Organizacinis darbas pieno paruošimo fronte yra labai svarbus, todėl didelė šio darbo atsakomybė tenka ir valsčių partinėms organizacijoms. Partinės ir tarybinės organizacijos turi kreipti šiam klausimui kuo rimčiausio dėmesio.

Tačiau Kupiškio apskritis privalomųjų pieno pristatymų vykdyme respublikoje stovi paskutinėje vietoje. Ypač atsilieka Subačiaus, Gelažių valsčiai. Nei vienas valsčius apskrityje nėra įvykdęs pusmetinės pieno paruošimo normos. Visa tai rodo, kad pieno paruošimo srityje ypač šlubuoja organizacinis darbas. Daugumoje valsčių pieno paruošimo klausimas paliktas savičigai.

Subačiaus valsčius su pieno paruošomis atsilieka. Pažinturkime arčiau, kokios yra atsilikimo priežastys. Jos yra visai paprastos. Valsčiaus vadovai nuolat dejuoja, kad nėra sąrašų buožių, sabotuojančių pieno paruošas. Tas davė galimybę dešimtims valsčiaus buožių ramiai sabotuoti pieno paruošas. Valsčiuje nei vienas buožinis ūkis nepatrauktas už pieno paruošų sabotavimą į teismą. Valsčiaus vykdomojo komiteto posėdyje nei karto nebuvo svarstomi atsiliekančių

apylinkių pirmininkai, bei valsčiaus paruošų agentai. Pieniųjų direktoriai ir pieno priėmimo punktų vedėjai dirba be jokios valsčiaus vykd. k-to kontrolės. Apylinkėms nėra duoti planai, kokį kiekį pieno turi kiekviena apylinkė pristatyti kasdieną.

Dar daugiau skandalinga padėtis su pieno paruošomis yra Gelažių valsčiuje. Šio valsčiaus vykd. k-to pirmininkas Valiukas visiškai pamiršo pieno paruošas ir užsiima sistemingu girtuokliavimu. Drg. Valiuke stalčiuje dar guli virš 8 proc. metinio pieno paruošų plano neišskirstyto po apylinkes. Tokia pat padėtis ir Aukštupėnų valsčiuje. Valsčius penkiadienio grafika teįvykdė tik 50 proc. Atsilikimo priežastys ir čia yra panašios. Daugumas valsčiuje esančių punktų nedirba, arba dirba blogai. Jutkonų pieno priėmimo punktas pristigo malukų, bet valsč. vykd. k-tas atsisakė jam padėti jų atsivežti, todėl jis turėjo sustoti. Dešimties valsčiaus buožių ramiaučiai sabotuoja paruošas, nes drg. Simijonas visiškai su jais susiglyveno.

Amžino stebėtojo asmenyje randasi ir TSRS Paruošų Ministerijos įgaliotinis Kupiškio apskričiai drg. Kulakovas. Jo darbuotojai nei karto nebuvo išvažiavę į valsčius padėties patikrinti. Apskrities gyvulininkystės — pienininkystės kooperacijos sąjungos pirmininkas Dirda išdalindamas pieno priėmimo planą atskirai pieninėms pridare visokių nesamonių, kas yra rimtas stabdis pieno paruošų plano vykdyme.

Dabartiniu metu reikalinga pieno paruošų klausimą pastatyti visu aštrumu. Valsčių vadovai turi dėti visas pastangas, kad pieno pristatymo grafika būtų ne tik įvykdyta, bet ir viršyta.

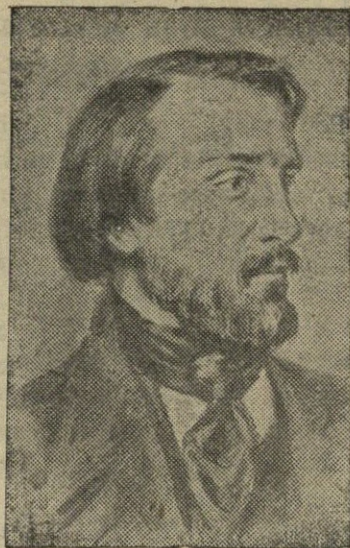
Auga pieno paruošų pirmūnų eilės

Aukštupėnų valsčiaus valstiečiai suprasdami, kad nuo sava laikio pieno paruošų vykdymo žymia dalimi priklauso penkmečio plano įvykdymas bei viršijimas, sparčiais tempais vykdo šių metų valstybinę pieno prievolę, ko pasėkoje iškyla eilė pieno paruošų pirmūnų. Jutkonų apylinkės valstietis Vidugiris, pats pirmas šioje apylinkėje 100 proc. įvykdė metinę pieno prievolę.

Neatsilieka ir Laičių apylinkės darbo valstiečiai drg. drg. Adomavičienė, Varnauskaitė ir kiti, kurie jau baigė atsiskaityti su valstybe pieno prievolėmis už 1948 metus.

Šios apylinkės Tarybos vykdomojo k-to pirmininkas drg. Varnauskas praveda darbo valstiečių tarpe politinį — masinį aiškinamąjį darbą.

M. Jaunius

Prieš 100 metų, 1848 metais mirė didysis rusų revoliucinis demokratas Visarionas Grigorjevičius Bielinskis. Kaip V. G. Bielinskis puikiai numatė Rusijos ateitį, rodo šie jo žodžiai. „Pavydime savo vaikaičiams ir provaikaičiams, kuriems lemta matyti Rusiją 1940 metais — žengiančią apsišvietusio pasaulio priešakyje...“ kaip šis V. G. Bielinskio spėjimas yra teisingas, rodo pats gyvenimas.

MŪSŲ APSKRITYJE

Gelažių įsipareigojimai

Sekdami kitų apskričių valstiečių duotais įsipareigojimais laiške drg. Stalinui, Gelažių valsčiaus darbo valstiečiai irgi prisiėmė atskirus įsipareigojimus išauginti aukštą derlių. Įvykusiame Terpeikių apylinkės valstiečių susirinkime valstietis drg. Dundulis Povilas įsipareigojo išauginti 80 pudų miežių 1 ha plote. Tos pačios apylinkės valstietė drg. Janonienė Kostė pasižadėjo išauginti 160 centnerių bulvių 0,5 ha plote.

M. Giedrius

Kodėl atsilieka Noriūnų apylinkė

Visoje respublikoje vyksta socializmo kova dėl priešlaikinio pieno paruošų plano įvykdymo. Tačiau mūsų apskrityje yra tokių valsčių ir apylinkių, kur pieno paruošos dar neįgavo tinkamų tempų. Štai Kupiškio valsčiaus Noriūnų apylinkė pieno paruošų planą yra išpildžiusi vos 15 proc., kada visas valsčius įvykdė 25,5 proc. metinio pieno paruošų plano. Tai įvyko todėl, kad apylinkės pirmininkas drg. Lupeikis ne-

siėmė jokių priemonių kovai su sabotuojančiais buožėmis. Kaip Kečiulis Stepas, turintis 27 ha ir 3 karves, nedavė nei vieno litro pieno valstybei, arba Rasimanavičius ir Stonys, turėdami po 2 karves, davė valstybei tik po keliasdešimt litrų pieno.

Tuo turi rimtai susirūpinti drg. Lupeikis ir Kupiškio valsč. vykd. k-to pirmininkas drg. Kalnūtis.

M. Janulis

Viršijo arimo planą

Kupiškio MTS traktoristai, vykdydami prisiimtus įsipareigojimus, įsijungė į tarpusavio socialistinės lenktynės, birželio 5 d. pavasario laukų arimo planą įvykdė 140 proc.

Traktoristas drg. Janulis kasdien įvykdo po 2-3 normas ir jau seniai baigė įvykdyti jam skirtą darbo planą ir šandien jau suarė virš plano 90 ha ir sutaupė 100 kg. kuro.

Neatsilieka ir kiti traktoristai, kaip drg. Juodiškis, Vanagas, Šilinis, kurie taip pat viršijo savo darbo planą.

Įvykusiame MTS darbuotojų susirinkime traktoristas drg. Vanagas pareiškė:

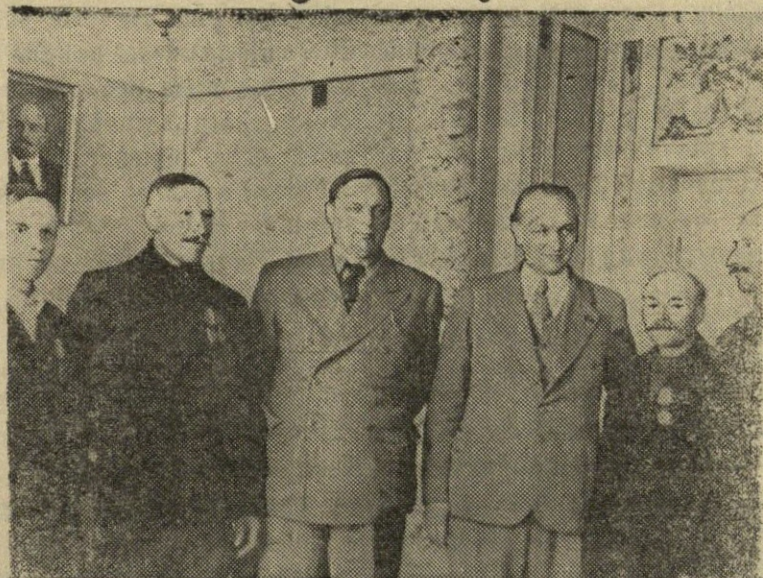
— Visi mūsų šalies dirbantieji kovoja dėl stalininio penkmečio įvykdymo per ketverius metus. Mūsų MTS kolektyvas irgi kovoja už šio garbingo uždavinio įvykdymą, ir esam tikri, kad jį įvykdysime.

J. Balčius

Įsipareigojimai išauginti aukštą derlių

Įvykusiame Subačiaus apylinkės susirinkime darbo valstiečiai prisiėmė įsipareigojimus išauginti aukštą derlių. Šios apylinkės valstietis drg. Gutpetrys Jonas prisiėmė įsipareigojimą išauginti iš hektaro 100 pudų rugių, 3 ha plote. Mažžemis valstietis — naujakuris drg. Budreika Bronius susirinkime pareiškė. „Tarybų valdžia man davė žemės ir ūkio inventorių. Todėl aš noriu už tai atsidėkoti. Prisiimu išauginti iš 1 ha 100 pudų rugių 1,5 ha plote. Nuėmęs derlių, pirmutinį grūdą atiduosiu valstybei“. Valstietis naujakuris drg. Grybauskas Petras įsipareigojo išauginti iš 1 ha 90 pudų avių 2 ha plote. Tokius garbingus įsipareigojimus prisiėmė ir kiti Subačiaus valsčiaus apylinkių valstiečiai.

M. Majonis

LTSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo pirmininkas drg. J. Paleckis žemės ūkio darbininkams — pirmūnams įteikė ordinus bei medalius. Nuotraukoje: (iš kairės į dešinę) Berdnikovas, Žmejauskas, LTSR Tarybinių Ūkių Ministras Augustinaitis, LTSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo pirmininkas drg. J. Paleckis, Griškevičius ir Paulavičius.

Foto Šiško

ELTA

Kolektyviniame ūkyje

Pavasari Viešintų valsč., ypač pasižymėjo kolektyvininkai drg. drg. Potapovas, Žitkas, Kraveova, Ivašytė ir kt. Jie kasdienines normas išpildydavo 130 — 140 proc. Valsč. partinė organizacija kolekt. ūkį „Raudonoji Vėliava“ laiko savo dėmesio centre. Čia organizuota biblioteka, kol. ūkiui perduota daug gyvulių ir žemės ūkio inventoriaus. To pasėkoje išaugo kolektyvinio ūkio autoritetas. Į jį dabar nori stoti eilė darbo valsčiečių.

A. Kosovas

Geriau vadovauti klubui - skaityklai

Aukštupėnų Valsčiaus Vykdomojo K-to patalpose esančiai klubui - skaityklai vadovauja Lukošūnienė Ona. Klubas - skaitykla randasi gražioje ir jaukioje patalpose. Yra radio. Tačiau drg. Lukošūnienė nesugeba tinkamai sutvarkyti skaityklos darbo. Į Valsčiaus Vykdomąjį Komitetą, kasdien su įvairiais reikalais atsilanko daugybė valsčiečių, kurie daž-

nai randa klubą - skaityklą uždarytą. Nesimato šioje skaitykloje ir visų respublikinių bei centrinių laikraščių ir žurnalų. Be to drg. Lukošūnienė nepraktikuoja daryti paskaitų, pranešimų politiniais bei ūkiniais klausimais. Reikalinga klubo - skaityklos vedėjai Lukošūnienei pagerinti darbą skaitykloje.

M. Giedrius

Blogai veikia Sodelių klubas - skaitykla

Apsilankius Gelažių valsčiaus, Sodelių apylinkės klube - skaitykloje, nieko panašaus į klubą - skaityklą nepamatys. Kambarį guli tik krūva netvarkingai sumestų laikraščių ir knygų, o ant tos krūvos storas dulkių sluoksnis. Pasirodė, kad šio klubo - skaityklos vedėju dirba drg. Glebavičius, kuris visai šaltai atsineša į savo tiesiogines pareigas, o užsiiminėja pašaliniais dalykais. Šiuo metu, kada kolektyvinių ūkių klausimas darbo valsčiečių tarpe yra pats aktualiausias, buožės ir buržuaziniai

M. Stenkus

Ten, kur dirba apskrities Tarybos deputatai

Per visus mokslo metus Subačiaus gimnazijos mokytoją Siliekaitę galima buvo pastebėti skaitykloje ir bibliotekoje, renkant medžiagą dėstyti bei paskaitoms. Mokslo metų pabaigoje mokytoja Siliekaitė turėjo daug pridėtinų pamokų, padedant silpniesiems moksleiviams ir pravedė keletą pasikalbėjimų istorinėmis temomis.

Gimnazijos Vb klasės auklėtiniai išlaikė istorijos egzaminus vien penketais.

Tokių pat rezultatų tikimasi sulaukti ir kitose klasėse, kur dėstė Kupiškio apskrities Tarybos deputatė mokytoja Siliekaitė.

M. Girdutis.

Kada nereaguojama į kritiką

Nekartą „Stalino Keliu“ buvo kritikuotas blogas Subačiaus valsčiaus kino „Pergalė“ direktoriaus drg. Lauciaus darbas, bet drg. Laucius visai nereaguoja į kritiką ir nesistengia darbe esamų klaidų ištaisyti ir dar labiau grįžta į klaidas.

Drg. Laucius ne tik, kad nereaguoja į kritiką, ir neištaiso klaidų, bet dar gązdina kino lankytojus, kad jei spauda dar apie jį rašys, tai jis nustos rodes kiną.

Gegužės 21 d. Subačiaus miestelio ir apylinkės gyventojai gausiai susirinko pažiūrėti paskelbto kino „Martytė“, turėjo laukti seanso pradžios visą pusvalandį.

Drg. Laucius laikas pradėti darbą, kaip reikalinga ir pridera bolševikui.

M. Audra

Ne mažiau 22 centnerių iš hektaro!

Pildydami VKP(b) CK Vasario Plenumo nutarimą „Apie priemones žemės ūkiui pakelti pokariniu laikotarpiu“, taip pat LKP(b) CK XV-jo Plenumo nutarimą, mūsų apskrities komunistai, tarybiniai darbuotojai ir valstiečiai pastatė savo svarbiausiu uždaviniu sėjamųjų plotų padidinimą ne mažiau kaip 4.000 ha plotu ir atsiekti grūdinių kultūrų derliaus ne mažiau 22 centnerių iš hektaro.

Apskaičiuodami visas pavasario sėjos pravedimo suglaustais terminais galimybes, valstiečiai šiemet anksčiau, negu praėjusiais metais, atliks pavasario darbus. Partinis, tarybinis ir komjaunimo aktyvas vedė agitacinį — masinį darbą kaime ryšium su pavasario sėja.

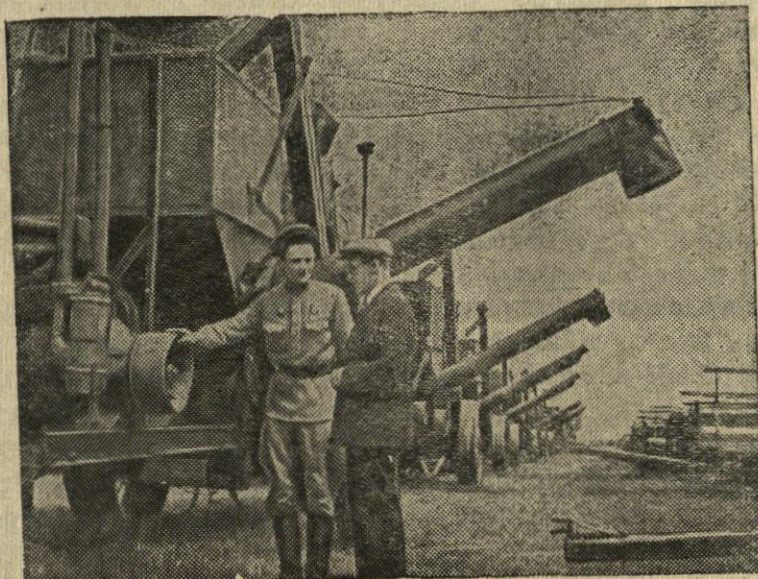
Kolektyviniame ūkyje „Raudonoji Vėliava“ pavasario darbuose kolektyvininkams talkininkavo Kupiškio MTS traktorius. Gerai atlikti arimo darbai įgallne kolektyvininkus pasišadėti gauti aukštą derlių.

Kai kuriuose valsčiuose sudarytos specialios grandys aukštam derliui gauti. Jų nariai šiemet kovos už didesnį derlių.

Taip pat didelius įsipareigojimus dėl aukšto derliaus gavimo prisiėmė ir Kupiškio MTS komjaunuoliai.

Šie garbingi įsipareigojimai aukštam derliui gauti dar kartą pasako apie aukštą mūsų apskrities valstiečių politinio susipratimo lygį.

N. Kosteckis

Adigėjaus autonominė sritis. Maikopiškio MTS, kur direktoriumi dirba Socialistinio Darbo Didvyris A. G. Ivanovas pilnai pasirodė derliaus nuėmimui.

Nuotraukoje: Socialistinio Darbo Didvyris, MTS mechanikas A. J. Solinienko (dešinėje) ir kombainininkas V. Z. Dunenko apžiūri kombainus.

foto V. Poloskovo

TASS-o spaudoje klišė

PASIKALBĖJIMAI POPULIARIOMIS MOKSLO TEMOMIS

Visatos santvarka

(Tęsinys iš 46 (101) n-rio)

Vis tai daug mažesni už Saulę kamuoliai, neturintieji savo gelmėse „atominų krosnių“, kaip Saulė, ir dėl to šalti ir šiaip tamsūs: planeta gali šviesti tik atmušta Saulės šviesa (tik, kiek Saulė ją apšviečia). Kopernikas kadaise priskaitė šešias planetas (su Žeme imtinai). Dabar jų žinoma devynios, būtent, iš eilės pagal nuotolį nuo Saulės: Merkurijus, Venera, Žemė, Marsas, Jupiteris, Saturnas, Uranas, Neptūnas ir Plutonas. Panašiai, kaip aplink Žemę skrieja Mėnulis, taip ir daugumas kitų planetų turi savo palydovus — mėnulių.

Artimiausia Saulei planeta, Merkurijus, yra gerokai mažesnė už Žemę ir šiaip niekuo ypatingu nepasižymi. Merkurijaus paviršius susideda veikiausiai iš plikų uolų: nei oro, nei vandens tenai nėra. Antra planeta, Venera, šiaip žinoma

Aušrinės arba Vakarinės vardu, savo didumu ir sudėtimi yra labai artima Žemei. Bet, kadangi ji randasi arčiau prie Saulės, negu mes, tai tenai turi būti daug šilčiau. Kol kas mažai turime tikslų žinių apie Venerą, nes jos paviršius nuolat slepiasi po tirstais debesimis. Apie trečią planetą, Žemę, čia ilgai kalbėti nereikia: ji ir taip mums neblogai žinoma. Ketvirtoje planetoje, Marse, galima stebėti daug įdomių reiškinių: sausų žemynų, drėgnesnių vietų, sniego padengtų sričių ir t.t. Tenai gali būti ir gyvų padarų. Tolimesnės planetos, išskyrus Plutoną, apie kurį dar nedaug žinome, yra gana dideli kamuoliai, vis didesni už Žemę, apsupti storais debesuotais dujų sluoksniais. Be saktųjų devynių planetų ir jų palydovų, kurių iš viso priskaičiuojama arti 30, yra

dar didelė gausybė smulkių planetų, vadinamųjų asteroidų, pasitaikančių daugiausia srityje tarp Marso ir Jupiterio takų. Pasaulio erdvėje blaškosi taip pat visai smulkūs akmenėliai. Pataikydami į viršutinius Žemės oro sluoksnius, jie bemažant įkaista, sužiba tariamomis „krintančiomis žvaigždėmis“ ir išdyla dulkėmis. Didesni gabalai kartais prasimuša pro orą ir nukrenta, kaip „akmenys iš dangaus“ arba meteoritai.

Pasaulio kūnų šeima, susipietusi aplink Saulę, tėra maža Visatos dalis, vadinama Saulės Sistema. Aplinkui yra plati erdvė. Tolumoje žiba žvaigždės. Jos yra tos pačios prigimtės šviesuliai, kaip ir Saulė, tik daug tolimesnės. Kitaip sakant, Saulė yra mūsų ypatingai artima žvaigždė, o žvaigždės — tai tolimesios Saulės, turinčios savo „pasaulius“, savo palydovus. Žvaigždės stebina mus savo įvairumu ir gausumu: galingais tyrimo įrankiais galima matyti jų ištaisais šimtais milijonų. Jos nėra padrikai išbarstytos erdvėje, kaip tai atrodo pir-

mam žvilgsniui, bet sudaro didelę sistemą, vadinamą Galaktika, kurią šiuo metu sėkmingai tiria tarybiniai astronomai. Ryškios žvaigždės, kurias stebime plikomis akimis, priklauso tik mažai Galaktikos daliai aplink mus, o tolimesni Galaktikos regionai sudaro vadinamąjį Paukščių taką: tai gausybės labai tolimų žvaigždžių. Kaip Žemė neužima ypatingos padėties Saulės Sistemoje, taip ir Saulės Sistema randasi Galaktikoje visai toli nuo vidurio.

Galaktika irgi dar neviskas. Ji turi savo ribas, už kurių prasideda beveik visai tuščia, labai skaidri erdvė, o toliau tyrantis žvilgsnis užtinka kitus žvaigždžių sambūrius. Keletas jų dar šiaip taip įžinimos plikomis akimis, kaip kažkokios debesėliai žvaigždė-tame danguje, bet galingais teleskopais jų galima susekti milijonus. Vis tai svetimos galaktikos, svetimi „paukščių takai“...

Visatoje nėra nei pradžios, nei galo, nei jokių ribų. Mūsų akiračio didumas priklauso tik nuo priemonių, kuriomis

Visatą tiriamo. Kadaise mokslas siekė tik artimesniųjų dangaus kūnų; dabar tiriamo svetimas kaimynines galaktikas; ateityje, išstobulinus stebėjimo priemones, pavyks pamatyti dar toliau. Plečiant akiratį, visuomet pasitvirtina bendras gamtos reiškinių dėsningumas. Niekas neatsiranda šiaip sau atsitiktinai, kaip per kokį stebuklą. Viskas turi savo priežastį bei pasekmes; kiekvienas dalykas yra su kuriuo kitu surištas. Per tai mokslas pajėgia atspėti dar nematytus dalykus, o taip pat išveikti į pasaulio praeitį ir ateitį, pavyzdžiui, atspėti Saulės arba Mėnulio užtemimus ir t.t. Būtų beprasmiška klausiti, kaip ir kada Vidata atsirado, arba kaip ji pasibaigs, nes Visata visada buvo ir bus. Tačiau galima laipsniškai didinti įžvalgą į tolimus laikus. Jau praeitame šimtmečiu mokslas išaiškino bendrus žmogaus, gyvūnijos ir augmenijos atsiradimo kelius, o dabar eina prie atsakymo į Žemės ir kitų planetų atsiradimo klausimus.

Prof. P. SLAVĖNAS

Visarionas Grigorjevičius BIELINSKIS

Šiomet, birželio 7 d. visa tarybinė visuomenė mini 100 metų jubiliejų nuo didžiojo rusų kritiko, garsaus revoliucinio demokrato V. G. Bielskio mirties. V. Bielskis buvo vienas žymiausių, garbingiausių rusų tautos žmonių, kurių sukurtos kultūros palikimas pasilieka amžiams.

V. Bielskis gimė 1811 m. birželio 1 d. Jo tėvas buvo kuklus laivyno felčeriš, tarnavęs Suomijoje, o vėliau persikėlęs į savo gimtinę Čembarų miestą Penzos gubernijoje. Čembaruose ir Penzoje V. Bielskis mokėsi gimnazijoje ir praleido jaunatvės metus.

Tų laikų Rusijoje viešpatavo žiauri baudžiavos santvarka. Jaunas V. Bielskis savo akimis stebėjo tes santvarkos žiaurumus ir visam amžiui pasidarė jos nesitaikstas priešas. 1829 m. baigęs gimnaziją ir įstojęs Maskvos universitetą, jis ten susidraugavo su pažangiausių studentų būreliais ir parašė pirmąją savo dramą „Dmitrijus Kalininas“, nukreiptą prieš esamą santvarką ir žmogaus pavergimą bendrai. Už šią savo dramą ir pažangiąją veiklą V. Bielskis buvo pašalintas iš universiteto. Tačiau savo pažangiosios veiklos ir literatūros darbo V. Bielskis nemetė. Nors gyvendamas visą laiką labai varginai, jis bendradarbiavo pažangesnius to meto rusų literatūrinuos žurnalus ir greitai laiku pasireiškė kaip įžymiausias rusų literatūros kritikas ir publicistas.

V. Bielskiui teko pakelti didelę kovą prieš viešpatavusią tais laikais reakcinę pasaulėžiūrą. Šioje kovoje V. Bielskis ieškojo atamos ir Vakarų Europos filosofijoj. Tačiau toji filosofija buvo klaurai idealistinė, atitrakusi nuo gyvenimo tikrovės, ir jina negalėjo patenkinti V. Bielskio. Markso—Engelso pasaulėžiūra tais metais dar irgi tik besiformavo, ir pirmasis garsus marksizmo pasaulėžiūros dokumentas — „Komunistų partijos manifestas“ išėjo tik V. Bielskio mirties — 1848 metais. V. Bielskiui tat teko pačiam savarankiškai kurti materialistinės, revoliucinės demokratinės pasaulėžiūros ir kritikos pagrindus, ir jis juos sukūrė.

Maždaug nuo 1840 metų ligi savo mirties V. Bielskis stovėjo priešakinėse ne tik literatūros kritikos, bet ir visuomeninės, revoliucinės minties pozicijose. Ir iš literatūros jis reikalavo, kad ji būtų tautos, liaudies dvasios pasireiškimas, kad ji atvaizduotų šalies tikrovę ir kovotų prieš esamas toj tikrovėj negeroves, prieš baudžiavišką santvarką, pavergusią liaudį. Jis nepraėjo neišskėlęs aikštėn nei vieno literatūros reiškimo, kuriame toji tikrovė atsispaudė. V. Bielskio literatūrinė kritika ragino literatūrą demaskuoti baudžiavinę santvarką, kovoti

prieš dvarininkijos ir eazizmo viešpatavimą. V. Bielskis subūrė aplink save eilę geriausių demokratiškų to meto rusų rašytojų — realistų — N. Nekrasova, I. Turgeneva, I. Gončarova, A. Ostrovskį, D. Grigorovičių ir kit., sudariusių vadinamąją „naturalinės mokyklos“ srovę rusų literatūroje. V. Bielskis kėlė šios kritinio realizmo srovės reikšmę rusų literatūroje, padėjo jos atstovams literatūriškai ir idėjiškai bręsti ir stiprėti. Kartu V. Bielskis padarė kritinę peržvalgą visai senesniam rusų literatūrai, nuvainikuodamas daugelį meniškaus menkaverčių rašytojų ir kartu išskeldamas aikštėn tikruosius jos genijus, kaip A. Puškinas, M. Lermontovas, N. Gogolis ir kit. Šiuose savo straipsniuose V. Bielskis pasižymėjo giliausiu grožinės kūrybos ypatybių supratimu, literatūros teorijos pagrindų išdėstymu ir kartu griežtu kovingumu, ryškiu kritiniu publicistiniu stiliumi ir t. t.

Griežtos principinės literatūrinės kritikos darbas, susietas su negailestinga kova dėl liaudies išsilaisvinimo, dėl šviesios demokratinės ir socialistinės ateities V. Bielskis vedė ligi paskutinės savo gyvenimo dienos. Vienas paskutinių ir aukščiausių V. Bielskio kritikinės kovos pasireiškimų buvo jo garsusis „Laiškas Gogoliui“, rašytas 1847 m. V. Bielskiui išvykus kuriam laikui gydytis į užsienį. Laiške, kaip ir visoj V. Bielskio revoliucinėj kritikoje atsispaudė valstiečių nuotaikos, revoliucinės demokratijos reikalavimai. Smerkdamas N. Gogolį, išleidusį reakcinę knygą, V. Bielskis rašė: „Rusijos išsigelbėjimas — civilizacijos, švietimo ir humaniškumo laimėjimuos... Rusijai reikalinga ne pamokslai (pakankamai ji jų girdėjo), ne maldos (pakankamai ji meldėsi), o žmoniškos savigarbos jausmo skatinimas liaudyje“.

V. Bielskio „Laiškas Gogoliui“, kaip ir daugelis kitų jo raštų, carinės cenzūros buvo draudžiamas ligi pat eazizmo nuvertimo dienos. Nors sunkiai sergantį džiavo, V. Bielskį sekė care žandarai, ir tik mirtis jį išgelbėjo nuo neišvengiamo arešto.

Padėjęs revoliucinės materialistinės pasaulėžiūros ir literatūrinės kritikos pagrindus, V. Bielskis turėjo didžiausios įtakos ne tik savo laikų rusų visuomeninei minčiai ir literatūrai, bet ir visai tolesnei jų raidai. Pasekdami V. Bielskį, toliau jo darbą vystė jo idealų saugotojai ir giliautojai N. Černiševskis, N. Dobroljubovas. V. Bielskį aukštai vertino kaip savo pirmąją rusų marksistą — G. Plechanovas, o vėliau V. Leninas ir bolševikiška, tarybinė literatūrinė kritika. Nei vienas žymesnis kritinis darbas ir tyrinėjimas ir šiandien neap-

sieina be pasirėmimų V. Bielskiu.

Didžiulės įtakos V. Bielskis turėjo ir kitų tautų literatūrai ir kritikai, jų tarpe ir lietuvių tautai. Lietuvių pažangioji inteligentija ir rašytojai mokėsi iš rusų literatūros ir čia pirmoj eilėj negalėjo apeiti V. Bielskio poveikio. Tai ypatingai liečia realistinius demokratinis rašytojus, kurie siejo savo kūrybą su demokratine veikla ir tarnavimu liaudžiai. Tokiais rašytojais buvo V. Kudirka, P. Vaičiaitis, J. Bilionas, A. Vienašius, V. Miekevičius-Kapsukas, J. Janonis ir kiti. Tas poveikis žymus V. Kudirkos ir aplamai „Varpo“ kritikoje ir publicistikoje, J. Biliono kritiniam rašiny apie Žemaitę ir kit., kur siejama literatūra su gyvenimo tikrove ir visuomeniniais jos uždaviniais. Aukštai vertino V. Bielskį V. Miekevičius — Kapsukas, kurdamas lietuvių marksistinės kritikos pagrindus. Dar prieš 1914 m. karą nemaža rašė apie V. Bielskį ir reikalą domėtis revoliucine demokratine rusų literatūra ir kritika rašytojas B. Sruoga, duodamas tokį jos įvertinimą: „Nei vienoje šalyje ji nebuvo (ir nėra) pasiekusi tokio aukšto laipsnio ir niekur nesuvidinio (ir nevaidina) tokio didelio vaidmens gyvenime, kaip tatau buvo Prusijoje...“

Ir vėliau buržuazinės Lietuvos laikais, nors V. Bielskis, kaip ir visa pažangioji rusų literatūra, lietuviškos buržuazijos buvo ujamą, jo poveikis tiek pat žymus, V. Bielskiu pasiremia kritikas E. Radzikauskas — L. Gira, rašydamas straipsnį „Literatūrai ir kritikai apginti nuo diletantizmo ir sustingimo“, juo remasi Vaižgantas, gvildendamas romantizmą ir t. t. Visų daugiausiai V. Bielskiui populiariai Lietuvoje, nušviesti jo pažintoms ir pasiremti juo kovoje prieš buržuazinę literatūrą ir fašistinę visuomenę ir santvarką yra tais metais pasidarbavęs kritikas K. Korsakas Radžvilas, visoj eilėj savo straipsnių davęs pavyzdį, kaip panaudoti garbingą V. Bielskio palikimą kovingai lietuvių literatūros kritikai.

Nenustojęs V. Bielskis reikšmės ir vertės ir šiandien mums lietuvių tarybinė visuomenė. Jis ir šiandien nepasėnėjęs savo giliu literatūros esmės, literatūros kritikos vaidmens, visuomeninės meno reikšmės supratimu. V. Bielskis yra mums nepakeičiamas šaltinis, tyrinėjant ir išsamiai rusų klasikinę literatūrą — A. Puškiną, N. Gogolį ir kit. Negali netraukti į save V. Bielskio raštai mus savo liepsningu patriotizmu, tautos ir tėvynės meile, didžiavimusi savo tauta, jos liaudim, kultūra.

B. Pranskus

Agronomo patarimai

Kruopščiai prižiūrėkime cukrinius runkelius

Purenimas. Cukriniam runkeliams sudygus, pradeda intensyvu tarpueilių purenimas. Jis tęsiamas tol, kol runkelių lapai uždengia tarpueilius, kol arklys ir įrankis pradeda laužyti lapus. Juo dažniau tuo laiku dirva purenama, tuo geresnės sąlygos sudaromos runkeliams augti. Purenimu panaikinama susidariusi plutėlė, palaikoma drėgmė, įleidžiama į gilesnius sluoksnius oro, išsildoma žemė, pagyvinama bakterijų veikla, sunaikinama daug piktžolių, pataisoma ir palaiškoma dirvos struktūra. Puriuje dirvoje runkelių šaknys laisvai eina gilyn ir taisyklingsnės užauga. Į derlių turi įtakos ne tik purenimo dažnumas, bet ir jo gilumas. Tarybų Sąjungoje atlikti bandymai parodo, kad geriausi rezultatai pasiekti runkelių tarpueilius purenant pradžioje 7-8 cm gilumo, toliau gilinant iki 10-12 cm, o jau paskutinį kartą supurenant iki 14 cm gilumo.

Runkelių tarpueiliai purenami įvairiais arkliais platais-purentuvais bei įrankiais-kaupukais.

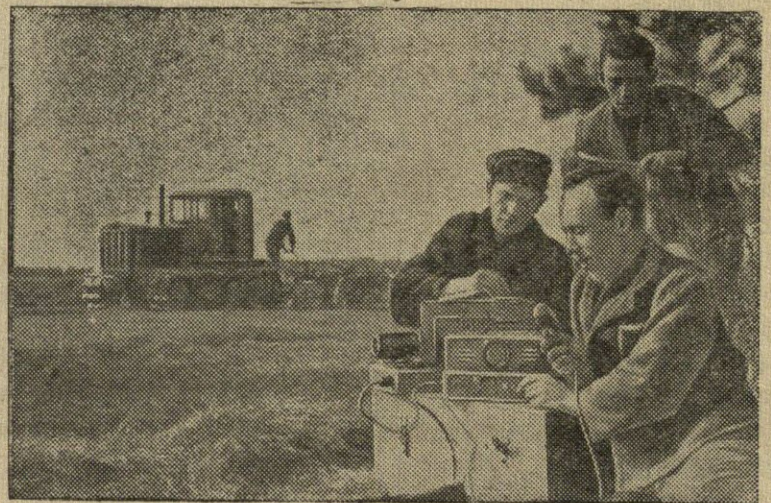
Retinimas. Laiku ir tinkamai atliktas cukr. runkelių išretinimas turi labai žymios įtakos derliui. Pasirodžius pirminiams lapeliams (2-3 cm ilgio ir 1 cm pločio), po 7-8 dienų pasirodo pirma pora tikrųjų — nuolatinių lapelių. Geriausia runkelius retinti pirmai nuolatinių lapelių porai pasirodžius. Retinimą vėlinant, derlius proporeingai mažėja. Kiekviena pavėluota cukrinių runkelių retinimo diena šaknų derlių 1 ha su mažina 150 — 200 kg., todėl šis darbas skubus ir jo negalima atidėlioti.

Prieš retinimą tarpueilius reikalinga supurenti, nes tada žemė tampa puri, minkšta, sunaikinamos piktžolės, tuo sudaromos geresnės sąlygos spartesniam ir geresniam retinimo atlikimui. Bandymais įrodyta, kad didžiausias šaknų ir cukraus kiekis gaunamas iš 1 ha, kai runkelių skaičius teoriniai sudaro 100.000 vienetų, tarpueilių atstumai — 50 cm, o runke-

lis nuo runkelio per 20 cm. Duomenys rodo, kad aukščiausi derliai gauti retinant 25 cm. tarpais. Kitose respublikose cukriniai runkeliai retinami dažniausiai 18-20 cm. tarpais.

Kad retinimas būtų sparčiau ir tinkamiau atliktas, reikia kauptukų arba daugiaėlių plaukietėse iškirsti 16-18 cm. tarpus, paliekant po 4-5 cm. nepalietusių daigų, o paskui iš pastarųjų rankomis pašalinti nereikalingus daigus bei piktžoles. Pas mus retinama daugiausiai rankiniais kauptukais. Kauptukas turi būti gero plieno, tinkamo pločio (12-15 cm.), riestu kaklu, kad piktžolės nesiveltų, lengvas ir pakankamo ilgio kotu (50-40 cm), ir visą laiką aštrus. Geriausiai retinimo darbą atlieka moterys ir paaugliai. Prie palikto augimui runkelio kiti daigai išraunami dešine ranka, kairiaja prilaikant, kad kartu neišsiraunų ir augimui numatytas daigas. Jeigu žemė išjudinama, tai apie daigą reikia apspausinti. Tuo pat metu iškapojamos ir išraunamos piktžolės. Retinti ir ravėti reikia labai kruopščiai, švariai ir rūpestingai, palikti augti tik stiprius ir sveikus daigus. Negalima išraunamų runkelių nuplauti, nes jie vėliau atsigauja ir reikia antru kartą retinti. Ne gerai, kai paliekami vienoje vietoje keli daigai — iš jų nei vienas gerai neišauga. Nevisada galima palikti runkelį nuo runkelio nustatytame atstume, nes būna tuščių vietų. Todėl, jei runkeliai sudygę retai ir nevienodai, tada jie retinami pagal jų išsidėstymą. Nors normaliai paliekamas sveikiausias ir stipriausias runkelis, bet ne visuomet tas galima padaryti, tenka palikti, kad ir mažesnį, bet tinkamame atstume. Pasitaikusias tuščias vietas reikia atsodinti daigais. Praslinkus 7-10 dienų po išretinimo, atliekamas antrasis retinimas — patikrinimas. Tada pašalinami pasilikę nereikalingi daigai, supurenama, išraunamos bei iškapojamos piktžolės. Naudinga dar ir trečias patikrinimas po 10-12 dienų.

(B. d.)

Kalinino sritis. 55 radio stotis šiais metais gavo mašinų — traktorių stotys ryšių palaikymui su traktorių brigadomis. Nuotraukoje: Traktorių brigados brigadirius Mednovskio MTS V. N. Strukovas, jo pavad. Krilovas ir agron. Demianovas prie radio aparato.

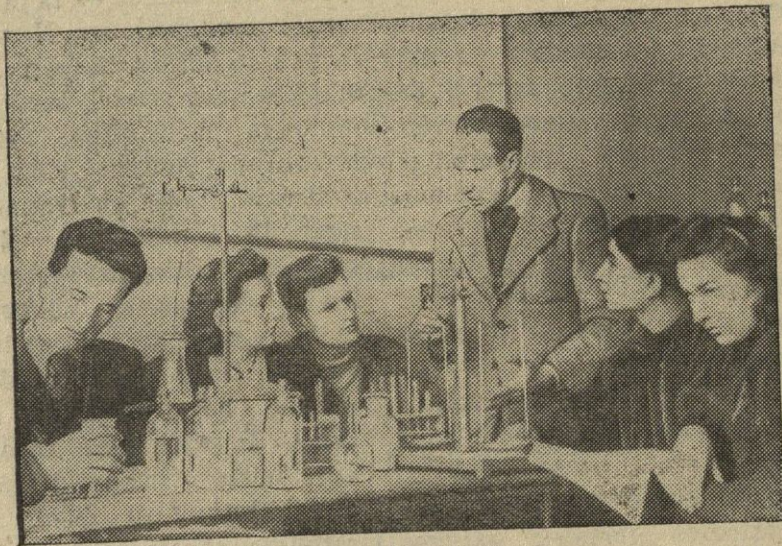

Egzaminų eiga Subačiaus gimnazijoje

Šiomet egzaminai Subačiaus jaunuoliai, kurie atidavė savo gimnazijoje vyksta žymiai aukštesniame politiniame ir mokslo pažangumo lygyje. Gimnazijos mokytojų kolektyvas kruopščiai paruošė savo auklėtinius egzaminams. Todėl nemažas skaičius Subačiaus gimnazijos mokinių egzaminus laiko vien tik gerais ir labai gerais pažymiais. Geriausiai egzaminai vyksta IV-je klasėje. Šios klasės matematikos rašomasis darbas įvertintas keturiolika penkiais, trylika—keturiomis ir trys—trimis. Taip pat gerai įvertintas ir lietuvių kalbos rašomasis. Štai IV-tos klasės mokinių drg. Griėdnas Mykolas savo pasirinktoje temoje „Buti komjaunuoliu — didelė garbė“ parodo, kaip komjaunimas kūrėsi, kovojo ir dirbo. Toliau, plėsdamas temą, apie Didįjį Tėvynės karą, jis rašo: „Komjaunuoliai suprato, kad grobikai vokiečiai netoli tūnė su savo tikslais. Jie stojo į kovą su okupantais. Susidarė partizanų būriai, pagrindinės komjaunimo organizacijos. Visą šalį nustebino „Jaunosios Gvardijos narių didvyriškumas ir drąsumas. Kas nežino Tarybų Sąjungos Didvyrių, Olego Koševojaus, Lizos Čaikinos, Zojos Kosmedemjanskos, Marytės Melnikaitės vardų.“ Į temos pabaigą drg. Griėdnas baigia rašyti: „Tai kom-

jaunuoliai, kurie atidavė savo gyvybes, kad mes galėtume mokytis“. V-tos klasės mokinė Januškaitė Vlada visą laiką mokėsi vien labai gerais pažymiais. Tokiais pat pažymiais ji laiko ir egzaminus. Pasirinktoje lietuvių kalbos rašomojo darbo temoje „Daug rankų didžią naštą pakelia“ rašo: „Dabar dar daugumas valstiečių dirba pavieniui. Jeigu jie visi susijungtų į kolektyvinius ūki, tai jų darbas būtų daug našesnis ir jo vaisiai gausesni, nes daug rankų tą patį darbą atliktų geriau ir sėkmingiau“. V-tos klasės mokinys Vyšniauskas Balys pasirinko temą „400 metų lietuviškajai knygai“. Jis apibūdino pirmosios Mažvydo lietuviškosios knygos išėjimą Tilžėje, sunkų pažangios knygos kelią smetoninės buržuazijos metais. Temos pradžioje jis rašo: „Kaip ugnies bijojo lietuviškoji buržuazija tolimiesnio pažangiosios knygos suklestėjimo darbo liaudies tarpe. Ji visokiais būdais stengėsi atitraukti liaudies mases nuo knygos, nuo mokslo“. Temą baigia: „Nėra abejonės, kad lietuviškoji tarybinė knyga padės mūsų darbo žmonių visuomenei geriau idėjiškai suprasti socializmo gaidynę. Tarybinė knyga padės sukurti komunizmą“.

V. Martynaitis

Kauno Žemės ūkio Akademijoje ruošiami kadrų respublikos žemės ūkiui.

Nuotraukoje: Praktiniame užsiėmime II-jo kurso studentai. Pamoką praveda docentas Zameckas.

ELT-os fotokronika

Fišerio foto

Įvesti tvarką

Tarybinėje šalyje ypatingai didelę reikšmę turi klubai-skaityklos. Dalis Viešintų valsčiuje esančių klubų-skaityklų savo užduotis įgyvendina pilnumoje, tačiau ne visos. Štai Paežerių klubas-skaitykla virto ne švietimosi įstaiga, o religinių prietarų skleidimo vieta. Ant sienos kaba kryžius, o ant stalo maldaknygė. Įėjus į vidų tuojau krinčia akis kabantieji ant sienos seni ELTA foto laikraščiai ir į šoną nustumti didžiųjų Tarybų Sąjungos vadų Lenino—Stalino portretai.

Tokioje pat padėtyje ir Jurgiškių klubas-skaitykla. Nors čia laikraščius bei žurnalus gauna punktuallai, tačiau klubo-skaityklos vedėja drg. Indilaitė neranda reikalo jų sutvarkyti, o palieka gulėti juos ant grindų po stalu. Knygų taip pat turima, tačiau jos sumestos į kampa.

Į tai turi atkreipti rimtą dėmesį Viešintų valsčiaus vykdomojo k-to Švietimo skyrius, kad minėti trukumai būtų pašalinti.

L. Klevas

SKAPIŠKIO KRONIKA

Taisomi keliai

Skapiškio miestelyje esanti Dariaus — Girėno gatvė iki šiolei buvo duobėta ir tiesiog neišvažiuojama. Šios gatvės gyventojai ir valstiečiai, vadovaujami kelių meistro drg. Bugos, privežė žvyro ir išlygino duobes.

Plačiu mostu taisymo darbai vyksta visų kelių, esančių Skapiškio valsčiaus ribose. Jau baigiamas žvyruoti kelias, jungiantis Kupiškį su Skapiškiu.

K. Kalnuotis

Isteigta kirpykla

Neseniai Skapiškio miestelyje įsteigė pramkombinato kirpykla, kurioje atsispindi pavyzdinga švara su higienos reikalavimais. Jai vadovauja kirpėjas drg. Šinkūnas.

Miestelio gyventojai labai patenkinti šia iniciatyva.

K. Praeivis

SPORTAS

Birželio 6 d. Kupiškio miesto sporto aikštėje įvyko Lietuvos TSR II-os grupės futbolo pirmenybių rungtynės tarp Kėdainių „Žalgirio“ ir Kupiškio „Žalgirio“.

Burtų keliu kamuolys atitenka kėdainiečiams, kurie pradeda atakuoti kupiškėnų vartus. Įmuša 6 įvarčius. Po to, kupiškėnai pralaužė priešų gynybą, pelno 1 įvartį, kurį įmuša Klimavičius. Dar po dviejų kėdainiečių įvarčių baigiamas pirmas kėlinys 8:1. Antrame kėlinyje, pakeitus Janulioniu vartininką, pradžioje buvo apylygis žaidimas. Bet kupiškėnai neišlaikė turėjo supasuoti 6:1 kėdainiečių naudai.

Tuo metu Kupiškio „Žalgirio“ komanda pralaimėjo pirmąsias pirmenybių rungtynes rezultatu 14:2.

Kai ir gaidžiai neprikelia

Gelažių valsčiaus darbo valstiečiai nusiskundžia blogu paruošų agento Gumbino darbu. Neretai jis dar 11 valandą miega namuose.

Nuotraukoje: faktas.

UŽSIENIO ŽINIOS

Dėl įvykių Palestinoje

LONDONAS, VI. 2 d. (TASS). Reuterio agentūros pranešimu, vakar leiboristas Uerbi atstovų rūmuose pareiškė, kad dvi

dienas prieš įsibrovus Egipto ginkluotosioms pajėgoms į Palestina, anglų karinės valdžios organai Faide perdavė Egiptui dviejų milijonų sterlingų svarų vertės karinės atsargos. Karo ministerijos finansinis sekretorius Stjuartas ginčijo šį pareiškimą. (ELTA).

LONDONAS, VI. 2 d. (TASS). Reuterio agentūros Kairo korespondento pranešimu, šandien arabų šalių lyga ir oficialus Egipto sluoksniai pareiškė jog arabai vykdys karo veiksmus Palestinoje „tol, kol bus įvykdytos sąlygos, lydinčios priėmimą iš arabų

pusės Saugumo Tarybos rezoliuciją nutraukti karo veiksmus“. (ELTA).

LONDONAS, VI. 2 d. (TASS). Reuterio agentūros korespondento pranešimu iš Tel-Avivo, žydų armijos komunikate sakoma, kad, pradėjus veikti įsakymui nutraukti ugnį, Egipto pajėgos padarė dvi atakas prieš Izraelio valstybės teritoriją. Tris valandas po termino nustatyto paliauboms, Egipto pėstininkai, remiami tankų ir artilerijos, puolė žydų gyvenvietę Negbą. Nedžabo dykumos pietinėje dalyje. Dvi valandas po to Egipto „Spitfairai“ puolė Hol- do kalną, Latruno rajone.

(ELTA).

Vengrija pripažino Izraelio valstybę

BUDAPEŠTAS, VI. 2 d. (TASS). Vengrijos vyriausybė pranešė Izraelio valstybės vyriausybei apie savo nutarimą pripažinti Izraelio valstybę. (ELTA).

Dėl paliaubų Palestinoje klausimo

PARYŽIUS, VI. 3 d. (TASS). Frans Pres agentūros korespondento pranešimu iš Tel-Avivo, ryšium su gautomis informacijomis apie arabų kariuomenės karinių veiksmų prieš Izraelio armiją tęsimą, žydų laikinoji vyriausybė susirinko nepaprasto posėdžio, kad priimtų nutarimą ryšium su susidariusia padėtimi, kurią ji traktuoja kaip „aiškų laužymą įsakymo nutraukti karo veiksmus, priimto visų suinteresuotų valstybių“. Gautomis iš gerai informuotų šaltinių žiniomis, rašo ko-

respondentas, Izraelio vyriausybė pasiuntė į Leik — Sak-są telegramą, pranešančią SNO Saugumo Tarybai tikrąją padėtį. (ELTA).

PARYŽIUS, VI. 3 d. (TASS). Frans Pres agentūros korespondento pranešimu iš Tel-Avivo, birželio mėn. 2 d. paskelbtame žydų armijos komunikate apsiribojama išvardijimu gausių atvejų, kai arabų kariuomenė sulaužė paliaubų įsakymą visos Palestinos teritorijoje.

(ELTA).

Į Paryžių atvyko Izraelio valstybės laikinasis prezidentas

PARYŽIUS, VI. 2 d. (TASS). JAV Izraelio valstybės laikinasis prezidentas Veicmanas. šiuo, į Paryžių atvyko iš

(ELTA).

Lenkijoje surasti nauji kapai, kuriuose palaidoti vokiečių nužudytieji tarybiniai karo belaisviai

VARŠUVA, VI. 4 d. (TASS). Kaip praneša socialistinė spaudos agentūra, vyriausioji komisija vokiečių nusikaltimams tirti surado arti Toru- nio miesto naujus kapus, kuriuose palaidoti hitlerinių barbarų nukankinti tarybiniai

karo belaisviai. Kaip nurodo ma, čia palaidota daugiau kaip 60.000 tarybinių karo belaisvių.

(ELTA).

Atsakingas Redaktorius A. DAGELIS